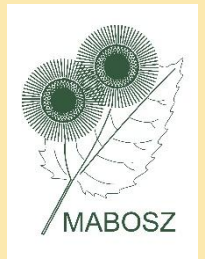

NE CSAK LÁSS! KERTEK MINDENKINEK

Gyűjteményes kertekben dolgozó valamint segítséggel élőkkel foglalkozó szakemberek közös workshopja

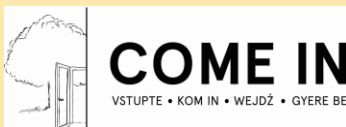

MABOSZ

Nemzeti Botanikus Kert, Vácrátót, 2019. február 7.

**Botanical Garden: COME IN!
VSTUPTĚ! KOM IN! WEJDŹ!
GYERE BE!**

ERASMUS+ PROJEKT

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

ELŐZMÉNYEK

AZ EGYENLŐ ESÉLYŰ HOZZÁFÉRÉS ESZMÉJE

- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) 2007. évi módosítása igen lényeges szemléletbeli változást hozott. Az azt megelőzően előírt, alapvetően a *középületekre* értelmezhető és *elsősorban a mozgássérült* személyek szükségleteit szem előtt tartó ***akadálymentesítési kötelezettséget felváltotta a*** közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtésének kötelezettsége.
- Ez jó, de még mindig nagyon eltérő az akadálymentesítés értelmezése.

KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

>> TÁGABB ÉRTELMEZÉS

„Egyenlő esélyű hozzáférés:

a közszolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele – az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal – mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető; továbbá az az épület, amelyben a közszolgáltatást nyújtják, mindenki számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók és a szolgáltatások egyformán igénybe vehetők.”

ÚJ MEGKÖZELÍTÉSI IRÁNY

- **AZ EGYETEMES TERVEZÉS**

Az egyetemes tervezés eszméje az a **preventív** gondolkodásmód, **tervezési stratégia**, amely már a tervezés folyamatának az elején figyelembe veszi a használók képességeinek különbözőségét. Annak biztosítására törekszik, hogy a tervezett termék (tárgy, objektum, környezet, infrastruktúra, szolgáltatás, stb.) a lehető legtöbb ember számára a legteljesebb és legönállóbb módon legyen használható.

KERTEK MINDENKINEK

BOTANIKUS KERTEK, ARBORÉTUMOK

- **Közszolgáltatást** is nyújtanak (közművelődés, oktatás, ismeretterjesztés, rekreáció)
- **de:** speciális környezetben, speciális módon bemutatandó, élőnövény gyűjtemény
„ÉLŐ MÚZEUM”
- **Napi gyakorlat:** a többségi társadalomból érkező látogatók számára alkalmas terek, infrastruktúra, ismeretszerzési és átadási módok sokszor nem vagy csak korlátozott mértékben használhatók, befogadhatók a valamilyen fogyatékossgal, sérültséggel élők - valamint a képességeikben *átmenetileg* korlátozottak - számára.

- Társadalmi hiányok, igények egymásra találása:
- **Kertek:** >> Potenciális látogatókat veszítünk!
- **Sajátos igényű látogatók:**
  - >> „hozzáférhető” kertlátogatás: életminőségük potenciális növelése
  - >> „átjárhatóság”: a többi látogatónak is diverzebb élményt nyújthat

- **Probléma:** Az akadálymentesség eltérő értelmezése az egyes befogadó intézményekben

SZAKEMBEREK BEVONÁSA

- Speciális ismeretek, módszerek, jó példák és gyakorlatok összegyűjtése, megvitatása, adaptálása, alkalmazása
- **Speciális szolgáltatás kialakítása x speciális igények kielégítése = SPECIÁLIS TUDÁS²**
- **Szakemberek és érintettek bevonása, érzékenyítés, tervezés**
- **Aki az igényeket ismeri:** egyetemes tervezők, gyógypedagógusok, fogyatékkal élők maguk (tesztcsoportok)
- **Aki a bemutatandó anyagot ismeri:** botanikus, biológus, kertész, kert- és tájépítész, környezeti nevelő
- **Ahonnét még meríthetünk:** múzeumpedagógia, zoopedagógia, élménypedagógia, modellkészítő

BOTANICAL GARDEN – COME IN!

RÉSZTVEVŐK

Projektgazda

- **Prágai Botanikus Kert**

- Projektvezető:
• Jarmila Skružna

- **Időtartam:**

- 2016. okt. –
- 2019. dec. 31.

- **Projekt „termékek”:**

- kiállítás (Prága)
- módszertan (innovatív elemek)
- konferencia (Poznan)

Projekt partnerek

- Götheborgi Botanikus Kert
- Adam Miczkiewicz Egyetem Botanikus Kertje, Poznan
- Magyar Arborétumok és Botanikus Kertek Szövetsége (MABOSZ – 49 tagkert)

PRÁGAI BOTANIKUS KERT

PANORÁMA TÁVCSŐ ÉS TÉRKÉP

FATA MORGANA ÜVEGHÁZ

- Trópusi, szubtrópusi, ill. magashegyi (hűtött) gyűjtemény. Pillangóház.
- A domboldal vonalát követi, ezt használja ki a növénytelepítésekhez
- Akadálymentes.

Miért Prága?

Prágai BK - sajátos igényű látogatók fogadása - 20 éves tapasztalat

Átfogó szolgáltatási és oktatási rendszer:

- 1) Navigációs és tájékoztatási rendszer
- 2) Rendszeres továbbképzések munkatársaiknak
- 3) Interaktív, az összes érzékszere ható oktatási tevékenységek

PROJEKTTALÁLKOZÓK

1. Prága, 2017. 02.

- Projektindítás, ráhangolódás
- Érzékenyítő tréning, közlekedés, kiállítás nézés kerekesszékes, ill. vak vendéggel
- Látás- és mozgássérültség kategóriái
- Láthatatlan kiállítás
- Tapasztalás – Braille írás alapjai, B. írógéppel névírás

2. Götheborg, 2017. 08.

- Szakmai munkára fókuszálva: kiállítás tematikájának felvázolása, konferencia elsődleges címe, témaköre, vázlatok terve
- Múzeumlátogatás

PROJEKTTALÁLKOZÓK

3. Budapest – Vácrátót, 2018. 04.

- Vácrátót – ETIKK előzetes bejárás tapasztalatai
- **Fővárosi Állat- és Növénykert és Magyar Természettudományi Múzeum**
- zoopedagógusok
- (MTM lila szoba, ergonómia, IT, adott kiállításhoz kapcsolódó tárgyak kézbe, vezetősáv; játékok tapintással, hangokkal;
- sérült gyerekcsoportok
- ELTE Fűvészkert
- Szamóca Kiskertész Tanoda bemutató és tájékoztató
- **Gyógypedagógus** prezentációja a fejlesztésekről (EGYMI hálózat)
- Szakmai egyeztetések (kiállítás, konf., pénzügyek)

PROJEKTTALÁLKOZÓK

4. Prága, 2018. 10.

- **Exhibition for All Senses**
- kiállítás minden érzékszervnek, PBK 20 éves tapasztalattal rendelkezik!
- **„Never alone – The Secrets of Symbiosis”**
- Bevontak minket az utolsó simításokba, riportok, megnyitó, origami session, fogadás a pavilonban
- Szakmai kirándulás:
Treboni Tájvédelmi Körzet és Bioszféra Rezervátum - tőzezláp
- Konferencia tervezése
  - több kertes rendezvénnel lesz összehangolva helyben
  - 6 workshop (szemnek-fülnek-orrnak, tömör írás, meseszövés, stb.)

TÁJÉKOZTATÓ RENDSZER

Metal stand of the former information system.

Listening to the sound system at the beacon in St. Claire's vineyard

- **Hármas tájékoztatási rendszer kialakítása a botanikus kerti gyűjteményben:**

- jeltáblák,
- Braille írásos fémtáblák,
- audio guide

https://www.botanicka.cz/buxus/docs//pdf/KA2/poster_lisabon3.pdf

- Kerekesszék kölcsönözhető a bejáratnál, a pénztárban
- A 25 ha-os kert egy domboldalon terül el. Széles, kövezett utak, helyenként kavicsos ösvények, lépcsők;
- Panoráma távcső és térkép
- [Annual Report:](#)
- <https://gardencomein.files.wordpress.com/2018/12/english.pdf>

Fig. 1: Information column describes the specimen together with an enlarged model of a fruit.

KERTI INSTALLÁCIÓK

AZ ELSŐ LÁTOGATÓK

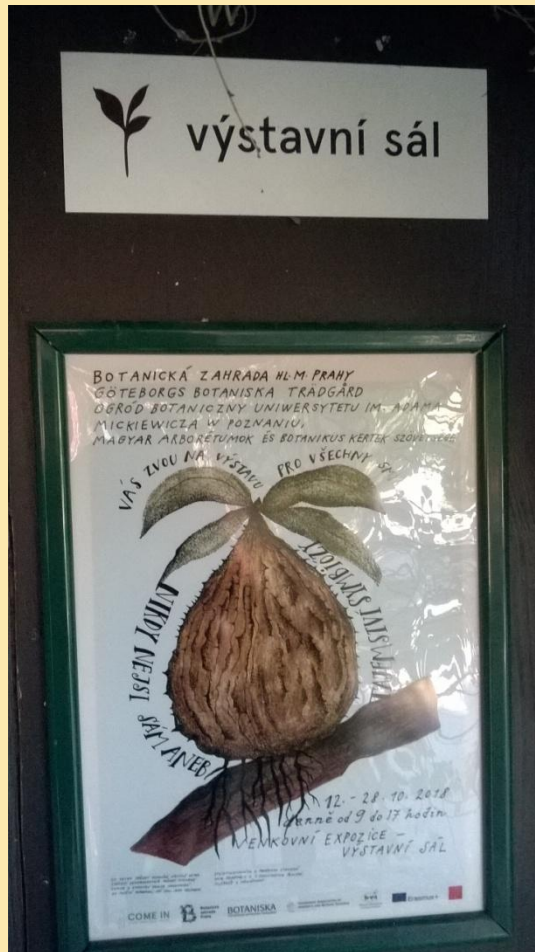

EXHIBITION FOR ALL SENSES

EXHIBITION FOR ALL SENSES

Never Alone – The Secrets of Symbiosis

SYMBIOSIS - 10 TÉMAKÖR

- The gardener Swe
  - Lichens Swe
  - Fabaceae, Alnus, Rice Swe
  - Mycorrhizza- Orchids Hu
  - Pollinators/ Rafflesia Cz
  - Parasitism- Ivy Po
  - Mistletoe semi parasitism Po
  - Parasitism Orchids Cz
  - Bed and breakfast Swe
  - Myrmecophytes Cz
-
- **Menetrend:**
  - témakörök egyeztetése, témafelelősök kinevezése
  - minőségi fotók a témákhoz (A1 nyomtatás) - CAPSA (projekt drive)
  - „érzékszervi ötletek” rövid, informatív összefoglalóval (max. 300 szó)
  - megnyitó előtti utolsó simítások közösen

EXHIBITION – Symbiosis 2018

- **List of Exhibits – Symbiosis 2018**
- Various kinds of lichens
- Model of the lichen microstructure
- *Cetraria islandica* tea
- 3 small bags with well-known legumes
- Live peanut plant
- Alder roots with tubers
- Vessel with rice and *Azolla*
- Two glasses with different amount of rice
- Orchid seeds
- Largest seed in the world from *Lodoicea maldivica*
- Models of selected local mushrooms
- Mistletoe
- Model of a branch with an attached seed
- Sandalwood
- Sandalwood perfume
- Sandalwood decorative item
- Ivy branch
- Model of a fig syconium
- Figs
- Model of a *Rafflesia flower*
- Vial with rotting meat
- Parasitic orchid model
- Epyphitic orchid
- Model of a cactus with parasite flowers
- Model of *Nepenthes hemsleyana* trap
- Bat plush toy
- *Myrmecodia* model with ants
- Hollow branch of *Cecropia*
- *Acacia* branch

MAX. 30 KIÁLLÍTÁSI TÁRGY!

KIÁLLÍTÁSRENDEZÉS

Ld. letölthető, angol nyelvű jelentés (pdf): részletes leírás – tervezés, módszertan

- vendégváró kültéri installációk a kertben, ill. a bejáratnál
- interaktív, zárt téri kamara kiállítás, évenként más-más témakörben
- kerekesszékhez méretezett szélességű és magasságú (75-80 cm), asztalszerű tárlók,
- nyitott tárlók: megfogható, tapintható, szagolható tárgyak – növényi részek / élő növények / biológiai modellek,
- kontrasztos háttér, egyszerű installáció, „vezetősáv” (minta) körben a falon
- a tárló fölött nagy méretű (A1), jó minőségű fotó a falon, az éppen kiállított tárgyhoz kapcsolódóan
- tárlatnézés iránya: mindig egyirányú (balról jobbra)

KIÁLLÍTÁSRENDEZÉS

- feliratok: könnyen, jól olvashatók legyenek - betűméret és betűtípus megválasztása
- feliratok: rövid, tömör, informatív tájékoztató szövegek (tárló szélén és A4-es álló tartóban)
- feliratok: a tárlók frontális szélén bal oldalt latin betűs, jobb oldalt Braille írással
- véges ismeretbefogadási kapacitás: korlátozott méretű anyag: 10 állomás (tárló), max. 30 tétel
- biológiai modellek - drágák, speciálisak, de nagyon szemléletesek, tapinthatóak
- Segítők betanítása és alkalmazása a tárlatvezetésben
- Egyebek – pl. kiállítás megnyitón origami készítés, Braille írógépes „vendégkönyv”, stb., tapogatás után kézmosási, kéztörlési lehetőség helyben

FOLYTATÁSA KÖVETKEZIK!

Nyitott Kertek

Nemzetközi Botanikus Kerti Konferencia

Botanikus kert: a mindenki számára elérhető zöld világ! Oktató és szemléletformáló programok sajátos igényű látogatók részére

2019. június 10-11. Poznan

- **Konferencia honlap:** www.obuam.robias.pl/conference
- **Projekt honlap:** <https://garden-comein.com>

A nyomtatott módszertani anyag bemutatása

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Béltekiné Gál Anikó

Magyar Arborétumok és Botanikus Kertek Szövetsége (MABOSZ)

E-mail: office@mabotkertek.hu